

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

970. MEDDELELSE

Udgivet af

Statens

Planteavlsudvalg

73. ÅRGANG 4. FEBRUAR 1971

Ukrudtsbekæmpelse i græsplæner m. m.

I plæner og andre græsanlæg forekommer en række generende ukrudtsplanter, som, hvis de ikke bekæmpes, efterhånden fortrænger græsset i større eller mindre grad.

Sprøjtning med hormonmidler

Ukrudtsplanter med brede, rosetdannende blade som mælkebøtte, vejbred, borst og kongepollen kan bekæmpes effektivt med hormonmidler af typen MCPA eller 2,4-D. Der findes i handelen en hel række midler, som er anerkendt af Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur. Indholdet af virksomt stof er bestemmende for hvor stor dosis, der skal bruges. Bellis er undertiden vanskelig at dræbe ved en enkelt sprøjtning, hvorfor det kan være nødvendigt at gentage behandlingen efter en måneds forløb.

Til 100 m ² plæne anvendes af	
25 % midler	120-160 cm ³
50 % -	60- 80 -
75 % -	40- 55 g

Midlet opløses i 15-20 liter vand og sprøjtes jævnt ud over græsplænen. Råder man ikke over en sprøjte, kan sprøjtevæsken fordeles med en vandkande med fin bruser el. spredébom. I så tilfælde vil det være lettere at anvende en noget større vandmængde, medens mængden af hormonmiddel ikke bør overstige ovennævnte doseringer.

Behandlingstidspunkt

Den bedste virkning af hormonmidler opnås på planter i god vækst, og maj måned vil ofte

være gunstig; der kan dog sprøjtes med godt resultat hele sommeren. Er væksten gået mere eller mindre i stå på grund af tørke eller næringsmangel, kan der gødes og vandes 1-2 uger før behandlingen. Da hormonmidlerne optages af planternes blade, bør plænen ikke slås umiddelbart før og efter sprøjtningen, ligesom regn under og umiddelbart efter behandling kan forringe virkningen.

Modstandsdygtige ukrudtsarter

En del ukrudtsarter, som ikke er følsomme overfor MCPA og 2,4-D, kan blive generende i plænen. Det gælder først og fremmest ærenpris, men tillige hønsetarm, fuglegræs og firling. Det er alle ret fintløvede planter, som kan brede sig stærkt i græsset, før man rigtig lægger mærke til dem. De kan bekæmpes med hormonmidler, hvor det virksomme stof er mechlorprop eller dichlorprop, og der anvendes den dobbelte mængde virksomt stof, som nævnt under MCPA og 2,4-D, men det er meget væsentligt, at behandlingen følges op. Det er navnlig ærenpris, der volder problemer, fordi den så hurtigt breder sig, dels ved frø og dels ved rodslående stængler, som spredes med græsslåmaskine. Er en plæne inficeret med ærenpris, må der sprøjtes med mechlorprop el. dichlorprop i de angivne styrker to gange årligt, indtil planten ikke kan observeres længere, og derefter en gang årligt for at fjerne planter, der spirer frem af det frø, som i en årrække vil være i jorden.

Der findes i handelen midler, der indeholder

en blanding af acetater, MCPA el. 2,4-D og propionater, mechlorprop el. dichlorprop; de kan være hensigtsmæssige at bruge, hvor der forekommer en blandet ukrudtsbestand.

Af andre modstandsdygtige arter, som kan få betydning i græsplænen, kan nævnes røllike, brunelle, havepest (ensidig klokke) og ranunkel. Ranunkel kan med noget held bekæmpes ved gentagne behandlinger med et hormonmiddel, hvor det virksomme stof er MCPB. De øvrige nævnte arter er ret modstandsdygtige mod de i handelen værende midler, men gentagne behandlinger med blanding af 2,4-D og mechlorprop el. 2,4-D og dichlorprop kan svække røllike og brunelle. Havepest findes der endnu ikke noget effektivt herbicid imod.

Hormonmidlerne skader ofte hvidkløveren alvorligt; hvor denne ønskes bevaret, kan den eftersås 2-3 måneder efter sprøjtningen. Eftersåning af græs kan, hvor der er opstået større bare pletter, ligeledes ske efter 2-3 måneders forløb.

Nyanlagte plæner bør tidligst behandles ½ år efter såningen, men derefter kan der om nødvendigt sprøjtes hvert år. Undersøgelser over ukrudtssprøjtningens indvirkning på græsplænen botaniske sammensætning efter sprøjtning gennem en årrække viser dog, at sprøjtning med 2,4-D hvert år og især sprøjtning to gange årligt kan virke hæmmende på nogle af de værdifulde græsarter som rødsvingel og almindelig rapgræs, hvorved mindre værdifulde arter som almindelig rajgræs og enårig rapgræs kan vinde tilsvarende udbredelse. Over en længere årrække bør der derfor højst sprøjtes en gang årligt og helst kun hvert andet år.

Sprøjtning af græs med det væksthæmmende stof maleinhydrazid for om muligt at nedsætte antallet af nødvendige klipninger har været forsøgt. Metoden kan dog ikke anbefales, da plænen får et uskønt udseende og ofte skades.

Undgå skade på kulturplanter

Under behandling af plænerne bør det påses, at intet af sprøjtevæsken driver ind over træer, buske, køkkenurter eller blomsterplantninger. Næsten alle disse dyrkede planter dræbes eller

tager alvorlig skade af hormonmidlerne. Løvet på træerne farves hurtigt brunt og falder af, hvis det kommer i berøring med noget af sprøjtevæsken. De virksomme stoffer kan optages af rødderne og kan på denne måde svække træer og buske således, at de ikke sætter frugt året efter behandlingen.

Det er således forbundet med en vis risiko at foretage behandling af plæner, hvori der er plantet frugttræer, særlig er dette tilfældet i plæner med en åben græsbestand. De fleste træer og buske af en vis størrelse vil dog overvinde en sådan skade, men kun arealer mellem træerne, hvor træernes rødder ikke når ud, kan helt uden fare behandles.

Der er næppe noget i vejen for at foretage sprøjtning ret nær ind til stammerne af ikke frugtbærende træer og buske, hække o.lign. Disse tager i reglen ingen skade, når væsken blot ikke rammer stammer, grene eller løv.

Mos

Mos er et problem i mange, særlig ældre plæner, og er ofte en følge af, at græsset ikke trives tilstrækkeligt godt på grund af skygge eller næringsmangel. Disse forhold må derfor så vidt muligt afhjælpes samtidig med den direkte bekæmpelse. Sprøjtning med en 10 % jernvitriolopløsning kan bortsvide mosset uden at græsset skades varigt. Efter behandlingen bør græsset gødes og vandes. Følgende behandling kan ligeledes dræbe eller hæmme mos. Pr. 100 m² plæne udstrøs 1,5 kg svovlsur ammoniak + 2 kg pulveriseret jernvitriol opblandet i et par spande tørt sand. Behandlingen foretages på en dugvåd plæne med udsigt til godt vejr. Virkningen forøges, hvis mosset forinden er løsnet med en rive.

Udyrkede arealer

Veje og gårdspladser, hvor al vegetation er uønsket, kan behandles med Pramitol AT, Geigy Ukrudtsmiddel, Hyvar Extra, Telvar W, Karmex DW, Lindinger Diuron 80, el. Ustinex PA. Der anvendes 1-2 g pr. m², udvandet eller udspøjtet, før ukrudtet kommer frem, eller mens det er småt. Til udstrøning kan desuden anven-

des Chlorea, Casoron eller Shell Prefix med 20-50 g pr. m². Disse midler er tungtopløselige og bindes i de øverste jordlag, men kan med regnvand skylles ind over plæner og bede og forvolde skade.

Forsigtighed må derfor tilrådes

Fremspiret ukrudt på gange og pladser, i busketter og under hække kan bekæmpes ved vanding med Reglone eller Preeglone. Af Reglone bruges 25-30 cm³ i 10-15 l vand pr. 100 m². Preeglone forhandles afvejet i portionspakkninger beregnet til en vandkande på ca. 10 l. Arbejdet udføres lettets med en spredebom sat på vandkanden, og der bør bruges en plastikvandkande, da midlerne angriber metalvandkander. Reglone og Preeglone bevarer ikke virkningen i jordbunden og dræber ikke rødder af flerårigt ukrudt.

Vandukrudt

Andemad og alger i damme og bassiner forebygges ved at tilsætte vandet blåsten. 2-3 g blåsten pr. m³ er største anvendelige dosis, hvis der er fisk og prydanter i bassinet.

Rengøring af sprøjtemateriel

Sprøjter, vandkander, spande m.v., der har været benyttet til hormonmidler, bør straks efter brugen omhyggeligt gennemskylles flere gange i rent vand. Nogle timers iblødsætning kan derefter tilrådes; der anvendes 1-2 spiseskefulde soda, tredobbelt salmiakspiritus eller sulfo pr. 10 l vand. Redskaberne afskylles derefter grun-

digt i rent vand. Rengøringen bør ikke ske i nærheden af brønde, damme eller vandløb.

Oversigt over de kemiske forbindelser i de nævnte handelsvarer til udyrkede arealer

a. Midler til sprøjtning eller vanding:

Geigy Ukrudtsmiddel	50 %	simazin
Hyvar Extra	80 %	bromacil
Karmex DW	80 %	diuron
Lindinger Diuron 80	80 %	diuron
Pramitol AT	50 %	atrazin
Preeglone	2,5 %	diquat +
	2,5 %	paraquat
Reglone	31 %	diquat-debromid
Telvar W	80 %	monuron
Ustinex PA	30 %	amitrol +
	56 %	diuron

b. Midler til udstrøning:

Casoron	6,75 %	dichlorbenil
Chlorea	2,4 %	monuron +
	38 %	natriumchlorat
	+ 1,25 %	2,4-D
Shell Prefix	7,5 %	chlorthiamid

Med hensyn til hormonmidlerne henvises til liste over anerkendte specialmidler, der udsendes hvert år og fås gratis ved henvendelse til Statens Ukrudtsforsøg, Harrestrupvej 26, 2740 Skovlunde, telf. (01) 94 45 85.

Statens Ukrudtsforsøg,
Skovlunde

Abonnement på meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlkontor, Kongevejen 79, 2800 Lyngby, postboks 2299, tlf. (01) 84 50 57. Abonnementsprisen er for 1971 11,50 kr. årligt incl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.